

System emisních povolenek konečně plní svůj cíl

Jan Raška, Fio banka

HN 1.8. 2021

Velkými ambicemi byl před 16 lety na půdě Evropské unie založen systém obchodování s emisními povolenkami (EU ETS), který má motivovat podniky k investicím do čistších technologií. Za toto období zažil tento trh prakticky vše. Od počátečního optimismu přes absolutní propad, následně roky letargie a obtížné nalézání důvěry až po restart a silné oživení.

Na počátku se emisní povolenky (jedna opravňuje k vypuštění jedné tuny CO₂) obchodovaly kolem 25 eur, ale nedůvěra ve stanovené klimatické cíle a nástup ekonomické krize evropský trh s emisemi na přelomu první a druhé dekády nového tisíciletí naprosto vykojely a posouvaly cenu povolenek v určitých obdobích až téměř k nule. Nadbytek povolenek na trhu, ceny na minimech, motivace firem produkovat co nejméně emisí mizivá.

Ekonomové z Bruselu bili na poplach a začali vymýšlet podpůrná schémata s cílem oživit skomírající trh. První pokusy o regulatorní snižování přebytku povolenek trh v podstatě nereflektoval, navíc evropský průmysl ještě po roce 2010 zdaleka nebyl v kondici. Poptávka po emisních povolenkách tak byla celkově nevýrazná. Systém tedy prakticky roky neplnil svoji roli a vypadalo to, že fosilní paliva budou i nadále hrát důležitou roli. Trh zpozorněl až v roce 2018 se vznikem tržní stabilizační rezervy.

Až tehdy totiž začali účastníci trhu věřit ve skutečnou obrodu systému, a navíc bylo čím dál více patrné, že do hry vstupuje ambicióznější Green Deal, znamenající daleko větší tlaky na dekarbonizaci ze strany EU. Trh s emisemi se naplno rozpochoval, obavy z budoucího nárůstu cen povolenek nastartovaly poptávku.

V letošním roce pak ceny emisí lámou rekordy a dostaly se přes hranici 50 eur. Až v posledních třech letech tak EU ETS našel půdu pod nohama a stává se skutečným katalyzátorem budoucích změn v evropském energetickém mixu.